

 Hrvatsko narodno kazalište u Mostaru

GNIJEZDO.

AUTORSKI PROJEKT MARINE PETKOVIĆ LIKER

INSPIRIRANO POEZIJOM MARKA TOMAŠA

SEZONA
2017./18.

Autorski projekt
Marine PETKOVIĆ LIKER

GNJEZDO

(inspirirano poezijom Marka TOMAŠA)

REDATELJICA I SCENOGRAFKINJA: Marina PETKOVIĆ LIKER

IGRAJU:

Miro BARNJAK
Bojan BERIBAKA
Angela BULUM
Jelena KORDIĆ KURET
Nikolina MARIĆ
Jadranka POPOVIĆ MILJKO
Ivan SKOKO

DRAMATURG:

Dragan KOMADINA

AUTOR GLAZBE:

Bojan BERIBAKA

**ASISTENTICA SCENOGRAFKINJE I
OBLIKOVATELJICA SCENOGRAFSKIH ELEMENATA:**

Ivana RADIĆ

Voditelj produkcije: Zoran ČORLUKA **Inspicijentica:** Azra MERDAN
Majstor tona: Mladen ANDRIJANIĆ **Majstor svjetla:** Uroš ŠKILJEVIĆ
Izrada dijela scenografije: Mario BOŠNJAK i Oliver ŠETKA
Garderobijerka: Majida KOVAČEVIĆ **Rekviziterka:** Ljiljana BADALIĆ
Voditelj tehnike: Leo SMOLJAN
Dekorateri: Zorislav GALIĆ, Branko KUZMANOVIĆ

Zahvala:

Gabrijel PRUSINA

PREMIJERA:

14. OŽUJKA 2018. U 20 SATI

HRVATSKO NARODNO KAZALIŠTE U MOSTARU

KRHKI PROSTOR PRIPADANJA

O sjećam, živimo u vremenu koje je obilježeno raznim nemirima. Svaki trenutak ima svoju priču. Svaka je priča intimna, ali i društveno određena. Prošlost, sadašnjost i budućnost oblikuju naše unutarnje borbe iz kojih se ne možemo istrgnuti i zbog kojih postajemo nimalo različiti pojedinac u iscrpljenoj zajednici. ...*posvuda čovjek / jedan isti čovjek / izgubljeni čovjek /... a suočen je sa smrću* (M. Tomaš, „Čovjek“). Boreći se sa sobom borimo se i s drugima te stvaramo odnose i probleme koji nas sve dublje uranjanju u nezadovoljstva i osjećaj životne bezizlaznosti usprkos optimizmu preživljavanja. Kao da smo navikli živjeti u kriznoj situaciji, kao da je nagon za preživljavanjem tek mrvicu jači od prepuštanja smrti. Ono što nas nerješivo muči na društvenoj i političkoj razini zapravo je sadržaj naših intimnih svjetova i odnosa s onima koji su nam najbliži. Ipak, nemogućnost rješavanja problema, zamjerenje i neopraštanje još nas uvijek nisu izbrisali, samo su nas učinili malo manje *Ljudima* kakve smo željeli utisnuti u sjećanja. Pa ako i nije moguće riješiti, možda je moguće susresti se.

A kazalište jest mjesto susreta. Kazališna predstava događaj je koji ovisi o prisustvu i zajedništvu svih elemenata izvedbe – publike jednako kao i glumaca, prostora jednako kao i ljudi koji taj prostor oblikuju. Kazalište izranja iz vremena u kojem živimo, i ako ga tako i stvaramo, možda može učiniti da mu se u doživljajnom smislu potpuno prepustimo te da se komunikacijski spoje život i kazalište, dokumentarizam i teatralnost.

Predstava otvara široko značenjsko polje onoga što bi moglo biti *gnijezdo* – mjesto koje se želi stvoriti, koje nam je esencijalno potrebno, koje se gradi i razara iznutra ili izvana, koje se napušta i u kojeg se mogu useliti drugi; mjesto koje pamtimo, koje nam je temelj ili baza i u koje se često vraćamo ili se samo pokušavamo vratiti; mjesto koje možemo dograditi, popraviti i usprkos krhotinama obnoviti; mjesto koje je sigurno i toplo, a zapravo krhko i podložno različitim ozlijedama; mjesto u kojem se može, ali je teško biti sam.

Ova predstava nastala je kroz duboku suradnju s glumcima. Likovi su rođeni u ovom trenutku i u ovom prostoru, a nastali su razvijanjem izvedbenog materijala i uspostavljanjem specifičnog načina izvođenja sadržaja. Glumačka se igra bazira na neprestanom uranjanju u organske sadržaje rečenica utemeljenih na problemima o kojima likovi žele ili ne žele govoriti. Ovo je zapravo ansambl predstava koja funkcionira kao jazz septet. U tom smislu suvereno i autorsko tretiranje glumačkog materijala izazov je s kojim se glumci uzbudljivo i uspješno nose te je, zahvaljujući načinu njihove igre, svaka izvedba nova, drukčija i jedinstvena.

Marina PETKOVIĆ LIKER

DOBRODOŠAO KUĆI

otkud stolica
na ovom mjestu
i zašto Lucky ne laje
a moja ptica gdje je
zanima me što se desilo
starom višnjinom stablu
i ko je razbio
ogledalo u kupatilu
i kuda je nestao sjaj
iz tvojih očiju
zar me tako dugo
nije bilo

ZBOG NAOPAKOG BRDA

niko se ne može popeti
na naopako brdo
ostaješ ispod zamišljen
i podižeš grad
za pokoljenja
koja će nastaviti
da pokušavaju
ono što nisi mogao

ŽIVOT PROPUŠTENE ŠANSE

živim zauvijek
u djetinjstvu
život propuštene šanse
sa svijećama popaljenim na grudima
rastopljen vrela vosak vežem san
pijanstvo i sjećanje
u čvor nerazumljive priče
znam da je teško živjeti sa mnom često
zamišljam kako umirem
na razne načine.

UZORAK MIRISA ZEMLJE

mama je tužna
vidio sam prazan
ptičji kavez
kroz mali kuhinjski prozor
dopirao je miris
mokre svjež
uskopane zemlje
i crni ekran
ugašenog televizora
bez čovjeka
za spremljenu večeru

POPODNEVNA PUČINA

vjetar
napuhano jedro zavjesa
i nema nikog u sobi
težak popodnevni zrak
nekoliko sati prije
moje bezuslovne predaje

FOTOGRAFIJA

zastrašujuće je koliko ličim na tog čovjeka
potpuno identične tamne oči i podozriv
pogled
isti visoki zalisci kosa poluduga zabačena
iza ušiju
i povijen nos i brada i usne tanke
kao stisnute u ljutnji
pa onda bore savršeno jednake krivulje kao
preslikane
ali ipak najviše od svega oči taj pogled crn
tako mračan
kao da smo gledali jedne iste stvari.

POVRATAK U MOSTAR

Kada jednom odeš
povratka nema.
Svaka cesta prema napuštenom je put u
odsutnost.
Vratiti se jedino možeš
u sjećanje boje magle
u mjesto ispražnjeno
od ljudi koje si znao.
Umjesto tebe
uvijek se netko drugi vrati nekom drugom
na neko nepoznato mjesto. Ljudi koji nose
naša imena zidovi koje smo dodirivali
ulice na kojima smo čeznuli
sve je tuđe.
Čovjeka ne određuju
izbori koje je napravio određuju ga šanse
koje je propustio.

USPUT, DOK ZABORAVLJAM

već danima
slažem knjige na police –
pažljivo brišem prašinu –
iseljavam paukove –
otvaram prozor –
razmičem zavjesu –
podmazujem vrata
ili mijenjam sijalicu –
između radnji koje vršim
napravim pauzu za kafu
i zapalim cigaretu –
trudim se srediti stvari
posložiti detalje
objasniti sebe
urediti životni prostor –
zaboraviti kako sam nekad:
sipao deterđent na psa
a prošetao posude –
bacao smeće u WC školjku
defecirao u korpu za otpatke –
pročitao hranu
i skuhao pjesme –
u svemu pogriješio

TAKO JE TIHO

tako je tiho
u meni više nema one tuge
koja se sluša na koži
ako prisloniš uho
drveće se naginje prema prozoru
iza njega su crveni krovovi grada
i svi šute –
tako je tiho
u malom krevetu na sredini sobe
gdje je poslije sna najnježnije
zgrčen sam u položaju nerođenog
zbog bola u stomaku
bože snažno te pokušavam opsovati
ali mi nikako ne ide –
tako je tiho
ja znam da telefoni zvone
i ljudi žele razgovarati sa mnom
radio aparat se nadio od vijesti i muzike
ali meni je jutros sve tiho
tako tiho
da moram provjeriti
jesam li se uopšte probudio

ZNAČENJE PRAŠINE

treba se raspakirati
izvaditi život iz ruksaka
vratiti sve na mjesto
nedirnute knjige u vitrinu
da čekaju svoju priliku
prljavu odjeću baciti na pranje
izložiti suvenire
na upadljive pozicije u sobi
koja mi sve više liči na muzej
gdje dođem da se podsjetim
kako je znalo biti
i ko sam to zapravo ja
iscrpljen i pospan
okružen tišinom i posut
srebrnom prašinom uspomena

POHVALA GNIJEZDU ILI PRAVO SRASTANJE

BITI ČOVJEK ZNAČI BITI SPOSOBAN OSJEĆATI SE NEGDJE KOD KUĆE. (Isaiah Berlin)

Odluka da na temelju poezije **Marka Tomaša** krenemo u kazališnu pustolovinu nudila je bezbroj scenskih epiloga. Umjesto moguće dramatizacije jednog od njegovih sjajnih poetskih ciklusa (Agatina pisma), dogurali smo do „Gnijezda“, autorskog projekta zagrebačke redateljice **Marine Petković Liker**. U postupku u kojemu su glumci skupa s redateljicom kreirali likove i samu dramsku situaciju, Tomaševi su stihovi postali zahvalan materijal koji im je pomogao ne samo upotpuniti vlastiti doživljaj pjesničkog univerzuma, nego i osvijestiti zajednički misaoni i emotivni rezervoar u čijem je središtu – kuća, kao arhetipska figura potrage za pripadanjem. Tako su se dva umjetnička senzibiliteta susrela na simboličkoj razini i uspješno srasla u ovoj kazališnoj inscenaciji.

U svojoj specifičnoj ekspoziciji „Gnijezdo“ istražuje odnose glumaca s publikom te njihovo bivanje u u izvedbenom prostoru. Gledalište postaje proširena pozornica, a publika aktivnim, dragim gostom, a kasnije i svjedokom kazališnog čina. Uvodni se dobrosusjedski ugođaj postupno transformira u scenu susreta u jednoj mostarskoj obitelji s jasno definiranim likovima i okolnostima.

Ovo je komad o nesređenim odnosima između tri sestre i tri brata koji nenadano na godišnjicu majčine smrti otvaraju bolnu temu – što učiniti sa zajedničkom kućom koju je ozbiljno naćeo zub vremena. Dok jedni žele promjene drugi pokušavaju argumentirano upozoriti zašto one nisu moguće. Rastrgnuti obiteljskim tajnama, nerealiziranim ljubavima, ratnim ožiljcima i viškom majčinske ljubavi, oni tek mogu proizvesti neverin u lokvi vlastite nepomičnosti, progovarajući vrlo otvoreno o (ne) mogućnosti komuniciranja i međusobnog (ne)razumijevanja.

Istodobno, to je predstava okupljena oko jedne simboličke niti – bliskosti i ljubavi među braćom i sestrama, u kojoj nema mjesta za velike dramske obrate. Možda tek za koju čašicu žući i meda.

Iako je „Gnijezdo“ i dramaturški i motivacijski „svijeno“ na krhotinama prošlosti, ono nas očarava svojim emotivnim potencijalom i svemoćnim kazališnim prezentom, odnosno neograničenim mogućnostima identificiranja s atmosferom ili iskazima likova. Njegova specifičnost je izražena na uporabi svih osjetila – čak i onog tako često zanemarivanog u kazalištu – osjetila mirisa. Ti mirisi naših domova koje osjetimo u gledalištu još su jedan u nizu katalizatora iskrenog sjedinjenja publike i cijelog scenskog zbivanja u kojemu smo tragajući za domom i pripadanjem, nimalo slučajno završili u sigurnom i, nadam se, dugovječnom „Gnijezdu“.

Dragan KOMADINA

BOJAN BERIBAKA (Sarajevo, 1984.) diplomirao je Glumu na Fakultetu humanističkih nauka Univerziteta „Džemal Bijedić“ u Mostaru s predstavom *Smrt i djevojka* Ariela Dorfmana u klasi prof. Tanje Miletić Oručević. Trenutno je zaposlen u HNK Mostar gdje igra u predstavama *Chick Lit*, *Ljepotica iz Leenanea*, *Brat magarac*, *Mrtve ribe plivaju na leđima*, *Quijotanje*, *Predstava Hamleta u selu Mrđuša Donja*, *Noć tribada*, *Preobražaj*. U Narodnom pozorištu Mostar ostvario je uloge u predstavama *Let iznad kukavičijeg gnijezda*, *Derviš i smrt*, *Kulin* i *Atlantida*. U Mostarskom teatru mladih igrao je u predstavama *Novembar 2050* i *Ptice bez granica* (autorski projekt). Suradivao je i s Lutkarskim kazalištem Mostar na predstavama *Dorina zemlja Oz*, *Mačak u čizmama* i *Čudnovate zgode šegrta Hlapića*. Suraduje i igra u KMD Dubrovnik u predstavama *Legenda o beskrajnom moru*, *Macbeth*, *Švedska šibica*, *Skup*. Dobitnik Nagrade „Sigridrug“ na Zmaj danima u Novom Sadu te Nagrade za scenski pokret na internacionalnom festivalu Interlajka (Ukrajina) 2006. godine za ulogu u predstavi *Lutak*.

JELENA KORDIĆ KURET (Sarajevo, 1979.) diplomirala je 2003. godine na Akademiji scenskih umjetnosti u Sarajevu 1998. godine u klasi profesora Miralema Zupčevića s predstavom *Murlin Murlo* Nikolaja Koljade pod mentorstvom Mirjane Karanović. Od 2004. angažirana je u Hrvatskom narodnom kazalištu u Mostaru, gdje igra u predstavama: *Sve o ženama*, *Prosidba*, *Dvije*, *Kokoš*, *Nada iz ormara*, *Kajališni sat*, *Humble boy*, *Nigdje nikog nemam*, *Chick Lit*, *Ljepotica iz Leenanea*, *Vanja i Sonja* i *Maša i još jedan*, *Kisik*, *Brat magarac*, *Mrtve ribe plivaju na leđima*, *Quijotanje*, *Predstava Hamleta u selu Mrđuša Donja...* Neke od dražih uloga su joj: *Seta* u *Zvijeri na mjesecu* Richarda Kalinoskog u režiji Dine Mustafića, *Mara* u *Bljesku zlatnog zuba* Mate Matišića u režiji Nine Kleflin te *Mrs. Muller* u *Sumnji* Johna Patricka Shanleyja u režiji Selme Spahić. Za ulogu Šimurine u *Predstavi Hamleta u selu Mrđuša Donja* dobila je Nagradu za najbolju mladu glumicu na 34. Susretima kazališta u Brčkom.

JADRANKA POPOVIĆ MILJKO (Mostar, 1964.) od 1986. godine profesionalno je angažirana Pozorištu lutaka Mostar. Iza sebe ima mnoge ostvarene uloge poput: *Zlatorog*, *Ginjol u Parizu*, *Vjetar uvijek nešto nosi*, *Lijeva guska*, *Bor visok do neba*, *Tko umije njemu dvije*, *Tigrić*, *Šuma Striborova*, *Mačak u čizmama*, *Zaljubljeni Ginjol*, *Madejev ležaj*, *Karius i Baktus...* Dobitnica je međunarodnih i državnih nagrada (PIF, Zagreb; Zlatna iskra, Kragujevac; Susreti lutkarskih kazališta/pozorišta, Bugojno) te Povelje za životno djelo za doprinos u lutkarskoj umjetnosti (Vukovarsko lutkarsko proljeće). Prvakinja je u Lutkarskom kazalištu Mostar. Igrala je u Narodnom pozorištu Mostar (*Šovinistička farsa* i *Don Juan se vraća iz rata*). Nakon *Tene* u režiji Bobe Jelčića iz 1994. ovo joj je druga suradnja s Hrvatskim narodnim kazalištem u Mostaru.

IVAN SKOKO (Mostar, 1986.) završio je Glumu na Fakultetu humanističkih nauka Univerziteta „Džemal Bijedić“ u Mostaru 2014. godine u klasi profesora Ferida Karajice. Ostvario zapažene uloge u predstavama HNK Mostar *Chick lit*, *Vanja i Sonja i Maša i još jedan*, *Kisik*, *Brat magarac*, *Mrtve ribe plivaju na leđima*, *Quijotanje*, *Predstava Hamleta u selu Mrduša Donja*, *Noć tribada*, *Preobražaj* zatim u *Sumnjivom licu* Kulturnog centra u Trebinju te *Ne igray na Engleze* Narodnog pozorišta Mostar. S diplomskom predstavom *Ljubav*, koju je pod mentorskom palicom profesora Ferida Karajice realizirao zajedno s kolegicom Nikolinom Ljuboja, nastupio je na Internacionalnom studentskom festivalu FIST u Beogradu gdje im je tročlani međunarodni žiri dodijelio nagradu za najbolju glumu. Za ulogu Špicka u predstavi *Vanja i Sonja i Maša i još jedan* dobio je Nagradu za najboljeg mladog glumca na Kazališnim/pozorišnim igrama u Jajcu.

NIKOLINA MARIĆ (Mostar, 1975.) diplomirala je hrvatski i engleski jezik i književnost na Filozofskom fakultetu u Mostaru, gdje je bila članica dramske skupine „Talija“. Ostvarila je uloge u predstavama: *Noć 16. siječnja*, *SOS centrala*, *Trojanke*, *To je (k)raj*, *lutko moja*, *Druga savjest*, *I smrt će biti sasma nešto ljudsko*, *Kokoš*, *Bljesak zlatnog zuba*, *Ujak Vanja*, *Romanca o tri ljubavi*, *Humble Boy*, *Sjećanja iz garderobe*, *Ivica i Marica*, *Chick Lit*, *Sve o ženama*, *Vanja i Sonja i Maša i još jedan*, *Brat magarac*, *Mrtve ribe plivaju na leđima*, *Quijotanje*, *Predstava Hamleta u selu Mrduša Donja*, *Noć tribada*, *Preobražaj*. Dobitnica je Nagrade „Fabijan Šovagović“ za najbolju glumicu na Festivalu u Vinkovcima 2008. godine za ulogu Babe II. u predstavi *Bljesak zlatnog zuba*.

MIRO BARNJAK (Uskoplje, 1969.), filmski, kazališni i televizijski glumac. Do 1998. godine živio u Uskoplju, kada seli u Mostar gdje i danas živi i radi kao član ansambla HNK Mostar. Glumio u filmovima: *Top je bio vreo*, *Sonja i bik*, *Little Hands*, *Cirkus Columbia*, *Čekaj me, ja sigurno neću doći*, *Živi i mrtvi*, *Tu*, *Konjanik*, *Crvena prašina* i *Mrtve ribe plivaju na leđima*. Na televiziji glumio u serijalima *Larin izbor* i *Mamutica*. Ostvario je značajne uloge u predstavama HNK Mostar: *Nema veze*, *Druga savjest*, *Slučajna smrt jednog optimista*, *I smrt će biti sasma nešto ljudsko*, *Bljesak zlatnog zuba*, *Chick lit*, *Brat magarac*, *Meštar*, *Mrtve ribe plivaju na leđima*, *Quijotanje*, *Predstava Hamleta u selu Mrduša Donja* i *Preobražaj*.

ANGELA BULUM (Dubrovnik, 1983.) godine 2007. upisuje se na Fakultet humanističkih nauka smjer Gluma Univerziteta „Džemal Bijedić“ u Mostaru, gdje 2012. diplomira u klasi profesorice Tanje Miletić Oručević s diplomskom predstavom *Smrt i djevojka Ariela* Dorfmana. Ostvarila je uloge u predstavama *Čelava pjevačica* (MTM), *Balada o lososu i zgaženoj travi* (MTM), *Jedan novembarski dan 2050.* (MTM), *Murlin Murlo* (Otvoreni teatar), *Kazin* (KMD Dubrovnik), *Chick Lit*, *Sve o ženama*, *Meštar*, *Mrtve ribe plivaju na leđima*, *Quijotanje*, *Predstava Hamleta u selu Mrduša Donja*, *Noć tribada*, *Preobražaj* (HNK Mostar) te u kratkom igranom filmu *Mali debeli rakun* u režiji Barbare Vekarić.

MARINA PETKOVIĆ LIKER (Šibenik, 1980.) kazališna je redateljica i docentica na Akademiji dramske umjetnosti u Zagrebu. Diplomirala je fonetiku i komparativnu književnost na Filozofskom fakultetu u Zagrebu (2005.) i kazališnu režiju na Akademiji dramske umjetnosti u Zagrebu (2009.). Bavi se umjetničkim i znanstvenim istraživanjem na području uzajamne povezanosti glasa i tijela, ženske geste i ženskog principa djelovanja u umjetnosti i životu, sinestezijskog kazališta, kazališne suigre i komunikacije te suodnosa različitih izvedbenih umjetnika – glumaca, plesača, glazbenika, vizualnih umjetnika...

Režira predstave uglavnom autorskog karaktera, na nezavisnoj i institucionalnoj sceni u Hrvatskoj (*Udaljenosti – posustajanje, Kuća na ostrici, Od terora. Od borbe. Od boli. RASPLI-TANJE., Ženska gesta kao odgovor na krizu. Pokušaji., Soba za poglede, Adagio, Medeja, Prašnjavko* i druge).

Suosnivačica je i umjetnička voditeljica Četveroruke, umjetničke organizacije za otvaranje novih polja kazališne komunikacije, unutar koje organizira inovativne događaje koji na specifičan način spajaju umjetnike i publiku (izvedbena konferencija, izvedbena dijeljenja, izvedbene večere i sl.). Pokrenula je Čitanku – časopis za izvedbeno-teorijske razgovore.

DRAGAN KOMADINA (Mostar, 1974.) diplomirao je na Odsjeku za dramaturgiju na Akademiji scenskih umjetnosti u Sarajevu, gdje trenutno radi kao docent na predmetu Dramaturgija. Radio kao dramaturg na predstavama u teatrima Sarajeva, Zenice, Tuzle i Mostara.

U HNK Mostar režirao je predstave *Sjećanja iz garderobe, Nigdje nikog nemam* te *Ajmo na fuka* (koprodukcija s NP Mostar). Nagrade za dramaturgiju dobivao je na festivalima u Mostaru (za predstave *Usamljeni zapad* i *Njegove tri sestre*), Jajcu (*Njegove tri sestre*) i Zenici (*Stranci*).

Objavljuje kazališne kritike, recenzije te predstavlja teatrološke knjige i monografije. Bio je član kazališnih festivalskih žirija u Beogradu, Mostaru i Bugojnu, a u dva je navrata bio i članom umjetničkog žirija Fondacije za kinematografiju FBiH. Umjetnički je savjetnik u HNK Mostar od sezone 2012/2013.

IVANA RADIĆ (Mostar, 1979.) od 1999. godine radi u Lutkarskom kazalištu Mostar, najprije kao glumica – lutkarski animator, a potom i kao pomoćnica scenografa, sve do 2004. godine kada upisuje Akademiju likovnih umjetnosti. Diplomirala na Akademiji likovnih umjetnosti u Širokom Brijegu 2009. godine. Nakon završene akademije provela šest mjeseci u Poljskoj na usavršavanju u lutkarskim radionicama. Potom radi kao scenografkinja i kreatorica lutaka, a od 2010. do 2014. i ravateljica Lutkarskog kazališta Mostar.

Izrađuje scenografiju i lutke za brojne dječje, lutkarske i plesne predstave te vodi likovne i lutkarske radionice za djecu. Trenutno radi kao glumica u Lutkarskom kazalištu Mostar.

Hrvatsko
narodno
kazalište
u Mostaru

Nakladnik
Hrvatsko narodno kazalište u Mostaru

Za nakladnika
Ivan VUKOJA, ravnatelj

Umjetnički savjetnik
Dragan KOMADINA

Urednik programske knjižice
Dragan KOMADINA

Grafički i web vizuali
Josip BLAŽEVIĆ

Fotografije
Mate ZEMLJIĆ

Tisak
GRAFIT, Mostar

PREDSTAVU FINACIJSKI OMOGUĆILI:

Republika Hrvatska
Ministarstvo kulture i sporta
Federalno ministarstvo kulture i sporta
Operativni plan razvoja kulturne djelatnosti

